

УДК 346.546

DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.90.2.48>

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗАМОВНИКІВ І УЧАСНИКІВ ТОРГІВ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА: ПОДОЛАННЯ КОРУПЦІЙНОЇ СКЛАДОВОЇ В СФЕРІ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ

Швидка Т.І.,

*докторка юридичних наук, професорка,
доцентка кафедри господарського права
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого, +адвокат
ORCID: 0000-0002-6152-2705
e-mail: Raketa7770@gmail.com*

Швидка Т.І. Відповідальність замовників і учасників торгів за порушення законодавства: подолання корупційної складової в сфері публічних закупівель.

У статті представлено всебічний правовий аналіз питань відповідальності замовників і учасників публічних закупівель за порушення вимог законодавства, з акцентом на механізми подолання корупційної складової в цій сфері. Визначено правову природу відповідальності як одного з ключових інструментів забезпечення добросовісної конкуренції та протидії зловживанням у процедурі закупівель. Авторка класифікує види юридичної відповідальності – господарсько-правову, адміністративну та кримінальну – з урахуванням специфіки їх застосування залежно від суб'єкта та характеру правопорушення.

Зосереджено увагу на типових порушеннях, що мають ознаки корупційних проявів, таких як антиконкурентні змови між учасниками, фальсифікація документації, встановлення дискримінаційних умов, маніпуляції з оцінкою пропозицій, а також зловживання владою з боку замовників. Проаналізовано типові схеми зловживань як з боку учасників тендерів, так і з боку замовників, а також відповідні юридичні наслідки.

Окрема увага приділена інституційним механізмам реагування та контролю, зокрема діяльності Антимонопольного комітету України, Державної аудиторської служби, НАБУ, НАЗК і судів. Висвітлено проблемні аспекти застосування санкцій, включаючи нерівномірність практики притягнення до відповідальності, складність доведення умислу, формалізм у моніторингових процедурах та дублювання функцій контрольних органів.

У статті розглянуто практичні кейси – рішення АМКУ про виявлення антиконкурентних узгоджених дій, акти ДАСУ, а також судові провадження щодо оскарження порушень з боку замовників та визнання недійсності договорів. Виокремлено головні виклики в реалізації механізмів відповідальності: недостатня координація між органами, слабка превентивна робота, низька ефективність контролю.

Також проведено огляд європейської практики, зокрема запровадження програм доброчесності, прозорості та leniency-політик, що стимулюють самостійне повідомлення про порушення. На цій основі сформульовано рекомендації щодо вдосконалення правового регулювання та посилення інституційної спроможності органів контролю.

У підсумку обґрунтовано необхідність реформування підходів до запобігання правопорушенням через розширення використання цифрових інструментів (Prozorro, BI-аналітика, DOZORRO), підвищення професійного рівня закупівельників, удосконалення системи ризик-менеджменту та запровадження етичних кодексів для учасників ринку. Запропоновано шляхи підвищення прозорості, юридичної визначеності та формування доброчесного конкурентного середовища в системі публічних закупівель України.

Ключові слова: публічні закупівлі, правопорушення, відповідальність, Антимонопольний комітет, змова, моніторинг, правозастосування, відкритість, конкуренція, державний контроль.

Shvydka T.I. Liability of customers and bidders for violations of the law: overcoming the corruption component in the field of public procurement.

The article presents a comprehensive legal analysis of the liability of contracting authorities and procurement participants for violations of public procurement legislation, with a particular focus on mechanisms for overcoming the corruption component in procurement activities. The legal nature of liability in this context is defined as one of the key tools for ensuring fair competition and counteracting abuses during procurement procedures. The author classifies the main types of legal liability – economic, administrative, and criminal – highlighting the specific features of their application depending on the nature of the offence and the subject involved.

The article emphasizes violations that demonstrate signs of corrupt practices, such as anti-competitive collusion between participants, falsification of documentation, imposition of discriminatory requirements, manipulation of bid evaluations, and abuse of power by contracting authorities. Typical schemes of abuse by both bidders and contracting entities are analyzed, along with the associated legal consequences.

Special attention is given to institutional response mechanisms, particularly the activities of the Antimonopoly Committee of Ukraine (AMCU), the State Audit Service, the National Anti-Corruption Bureau (NABU), the National Agency on Corruption Prevention (NAZK), and the judiciary. Problematic aspects of sanction implementation are identified, including inconsistency in enforcement, challenges in proving intent, formalism in monitoring procedures, and overlapping control functions among regulatory bodies.

The article also examines relevant case law – including AMCU decisions on anti-competitive concerted practices, audit reports of the State Audit Service, and judicial proceedings challenging unlawful actions of contracting authorities and declaring contracts invalid. Key challenges in the implementation of liability mechanisms are outlined, such as weak inter-agency coordination, insufficient preventive work, and limited effectiveness of oversight.

Additionally, the article provides an overview of European best practices, including transparency initiatives, integrity programs, and leniency policies that encourage voluntary disclosure of violations. Based on this analysis, the author offers recommendations for improving legal regulation and enhancing the institutional capacity of oversight bodies.

In conclusion, the article substantiates the need to reform prevention approaches by expanding the use of digital tools (Prozorro, BI analytics, DOZORRO), increasing the professionalization of procurement officers, improving risk management systems, and introducing ethical codes for market participants. The study proposes ways to increase transparency, legal certainty, and foster an honest and competitive procurement environment in Ukraine.

Key words: public procurement, violations, liability, Antimonopoly Committee, collusion, monitoring, enforcement, transparency, competition, public control.

Постановка проблеми. Сфера публічних закупівель в Україні залишається однією з найбільш чутливих до правопорушень. Мова йде про витрачання бюджетних коштів, а отже охоплює мільярдні бюджетні витрати й вимагає високого рівня правової дисципліни з боку як замовників, так і учасників тендерів. Наявність прогалин у практичному застосуванні законодавства, нерівномірність притягнення до відповідальності, складність доведення змов та зловживань створюють ризики для чесної конкуренції та ефективного використання публічних коштів. Незважаючи на розвиток системи Prozorro, поширеними залишаються такі проблеми, як змова між учасниками, дискримінаційні умови тендерної документації, укладення фіктивних договорів або недотримання умов закупівель. У цьому контексті актуальним є комплексний аналіз механізмів відповідальності та їх правозастосовчої ефективності.

Метою статті є аналіз практики притягнення до юридичної відповідальності замовників і учасників публічних закупівель за порушення вимог законодавства, а також формування висновків щодо типових правопорушень і можливостей удосконалення механізмів контролю. Метою дослідження є також з'ясування правових підстав та особливостей застосування господарсько-правової, адміністративної, цивільної та кримінальної відповідальності в публічних закупівлях, а також виявлення недоліків чинної практики та формулювання пропозицій щодо її вдосконалення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання порушень у сфері публічних закупівель висвітлювалися в роботах таких науковців, як О.М. Клименко, М.Ю. Покальчук, О.П. Віхров,

В.К. Малолітнева, Я.В. Петруненко, О.Л. Юдицький, А.О. Сошніков, І. Кравцова, Н.Ю. Кантор, Ю. Журик та ін. Автори висвітлювали окремі аспекти відповідальності замовників, зловживання неконкурентними процедурами, ролі АМКУ в захисті конкуренції. Однак, відсутній комплексний підхід до типології відповідальності із врахуванням практики контролюючих та судових органів, а також механізмів профілактики корупційних ризиків.

Виклад основного матеріалу. Публічні закупівлі в Україні залишаються однією з найбільш уразливих сфер до корупційних проявів. Серед основних форм зловживань можна виокремити: змови між учасниками торгів, «підставні» тендери, навмисне ускладнення умов участі для обмеження конкуренції, необґрунтоване застосування переговорних процедур, штучне дроблення предмета закупівлі та неправомірне внесення змін до договорів. Відсутність ефективної системи стримувань і противаг, слабкий інституційний контроль та недостатній рівень відкритості певних етапів закупівельного процесу поглиблюють ризики зловживань.

Для подолання корупційної складової в системі публічних закупівель необхідно запроваджувати комплексні механізми. До них належать: використання цифрових технологій (зокрема платформи Prozorro), впровадження ризик-орієнтованого моніторингу, підвищення прозорості та відкритості даних, розширення повноважень контролюючих органів, розвиток електронного контракування. Важливу роль відіграє й підвищення рівня професіоналізації закупівельників – через обов’язкову сертифікацію, регулярне навчання та дотримання етичних стандартів. Крім того, посилення громадського контролю, підтримка журналістських розслідувань та залучення громадських ініціатив (як-от DOZORRO) створюють додатковий бар’єр для зловживань. У довгостроковій перспективі ефективна боротьба з корупцією в публічних закупівлях має передбачати не лише репресивні заходи, але й формування культури доброчесності, яка повинна стати невід’ємною частиною як державної служби, так і бізнес-середовища.

Отже, підсумовуючі ключові механізми запобігання корупції у сфері закупівель, можна виділити наступні: **Електронна система Prozorro** (Відкритість інформації про закупівлі, автоматичне оприлюднення тендерної документації, договорів та звітів у системі Prozorro забезпечує **максимальну прозорість** процесів і зменшує вплив людського чинника. Публічний доступ до даних унеможливорює приховані домовленості між замовниками та учасниками). Prozorro забезпечує прозорість на кожному етапі закупівлі, дозволяючи відстежувати всі дії замовника в режимі реального часу. **Аналітичні інструменти контролю (BI Prozorro, DOZORRO)**. Вони дозволяють здійснювати **ризик-орієнтований моніторинг** закупівель, виявляти потенційно проблемні процедури, аналізувати аномальні поведінкові шаблони замовників і постачальників, а також формувати сигнали для державного нагляду й громадськості. BI-модуль дозволяє здійснювати глибинний аналіз процедур закупівель, виявляти аномальні закупівлі та відхилення від стандартних шаблонів поведінки. **Чітке нормативне регулювання** Запровадження формалізованих підстав для зміни договорів, обмеження випадків неконкурентних процедур, встановлення вимог до обґрунтування очікуваної вартості та технічного завдання – усе це **знижує дискреційність рішень** з боку замовників. **Професіоналізація уповноважених осіб** передбачає регулярне навчання, сертифікація, етичні кодекси, підвищення рівня правової культури замовників – важливий крок у формуванні середовища **нетерпимості до корупції**. Важливим є саме **громадський контроль і медійний тиск**. Активна участь громадських організацій, журналістів-розслідувачів та ініціатив типу DOZORRO у моніторингу закупівель посилює **зовнішній контроль** та стримує корупційні дії через публічність і репутаційні ризики. Також не можна оминати поза увагою **співпрацю з правоохоронними органами**. Передача матеріалів перевірок до НАБУ, ДБР або прокуратури за наявності ознак кримінальних правопорушень сприяє **невідворотності покарання** та загальному стримувальному ефекту.

Таким чином, ефективне запобігання корупційним ризикам у сфері закупівель можливе лише за умови поєднання **технічних, правових, інституційних і суспільних механізмів**, що діють системно, послідовно та публічно.

Правові основи відповідальності у сфері публічних закупівель формуються комплексом актів законодавства, зокрема Законом України «Про публічні закупівлі», Господарським, Цивільним, Адміністративним і Кримінальним кодексами. Види відповідальності диференціюються залежно від порушника, характеру порушення та наслідків. Господарсько-правова відповідальність полягає у стягненні штрафних санкцій або збитків за порушення договірної дисципліни. Адміністративна – за порушення процедурних норм, як-от недотримання строків публікації, вибір не-

відповідної процедури тощо. Цивільна відповідальність виникає за невиконання або неналежне виконання договорів. Кримінальна – за злочини з корупційною складовою (зловживання, розкрадання, підроблення документів).

Н. Богомолова вважає, що адміністративно-господарські санкції слід розглядати як різновид господарських санкцій. Свою позицію вона обґрунтовує тим, що при визначенні правової природи таких санкцій доцільно орієнтуватися на галузеву належність правопорушень, за які вони застосовуються. Проведений аналіз адміністративно-господарських санкцій свідчить, що переважна більшість порушень виникає у сфері господарської діяльності та здійснюється суб'єктами господарювання шляхом недотримання норм, передбачених господарським законодавством. Відтак, слід визнавати господарську природу цих санкцій, не заперечуючи водночас наявності адміністративного елементу. З урахуванням цієї подвійної природи дослідниця пропонує вживати термін «господарсько-управлінські санкції». [7, с. 526, 528].

Ю. Журик, у свою чергу, порушує логічне й важливе питання: з якої причини окремі види адміністративних правопорушень, що можуть бути вчинені посадовими особами та іншими фізичними особами у сфері господарювання, закріплені саме в господарському законодавстві? На його переконання, йдеться не про адміністративно-господарські санкції, а про класичні адміністративно-владні відносини, які мають бути врегульовані спеціальним нормативним актом – Кодексом України про адміністративні правопорушення. Учений наголошує на необхідності чіткого розмежування правових норм у залежності від характеру правовідносин, які вони покликані регулювати. При цьому ключовими критеріями для такої класифікації мають виступати сфера правового регулювання та суб'єктний склад учасників правовідносин [8, с. 81].

Водночас, за переконанням Н.Ю. Кантор, чітка класифікація адміністративно-господарських санкцій ускладнена через їхню багатофункціональну природу. Вона підкреслює, що ці санкції мають змішане цільове спрямування: вони можуть одночасно слугувати інструментом для припинення триваючих правопорушень у господарській діяльності, відновлення порушених прав, забезпечення ефективного виконання вимог законодавства та покарання за вчинене порушення. Як приклад, адміністративно-господарський штраф, з одного боку, змушує суб'єкта господарювання припинити протиправну діяльність, а з іншого – виконує каральну функцію, водночас маючи профілактичний і виховний вплив [9, с. 89].

Для прикладу можемо структурувати у таблицю типи відповідальності за порушення у сфері публічних закупівель

Додаток 1. Типи відповідальності у сфері публічних закупівель

Тип відповідальності	Суб'єкти	Підстави застосування	Форми реалізації	Органи, що притягають до відповідальності	Нормативно-правові акти
Господарсько-правова	Замовники, учасники (юридичні особи)	Порушення договірних зобов'язань, порушення процедур закупівель	Штрафи, пені, відшкодування збитків, визнання договорів недійсними, заборона участі в торгах	Господарські суди, АМКУ	Господарський кодекс України, Закон України «Про публічні закупівлі»
Адміністративно-правова	Посадові особи замовників та учасників	Недотримання вимог законодавства, процедурні порушення, зловживання при організації торгів	Штрафи, попередження, дискваліфікація	ДАСУ, НАЗК, суди	Кодекс України про адміністративні правопорушення, Закон України «Про публічні закупівлі»

Цивільно-правова	Замовники, учасники, фізичні особи	Порушення цивільно-правових норм, пов'язаних з нанесенням шкоди чи недбалістю	Відшкодування матеріальної та моральної шкоди, стягнення боргу, визнання угод недійсними	Цивільні суди	Цивільний кодекс України
Кримінальна	Службові особи, організатори схем	Зловживання владою, змова, хабарництво, службове підбурення	Позбавлення волі, штрафи, конфіскація майна, заборона займати посади	НАБУ, НПУ, САП, прокуратура, суди	Кримінальний кодекс України

У практиці АМКУ частими є справи щодо узгоджених дій учасників, змов на торгах, у тому числі фіктивної конкуренції. Антиконтентні узгоджені дії, зокрема змови між учасниками торгів, становлять одну з найгостріших проблем у сфері публічних закупівель. Вони спричиняють штучне зниження конкуренції, завищення цін, погіршення якості постачання та дискредитацію самої системи. Типові форми змов – імітація конкуренції, попередній розподіл результатів, спільна підготовка тендерної документації, участь афілійованих осіб.

В Україні розслідування таких порушень перебуває в компетенції Антимонопольного комітету України. Найпоширенішими ознаками змов є подання тендерних пропозицій з однаковими помилками, використання одних і тих самих IP-адрес, синхронність дій учасників та спільна історія участі в тендерах. Однак встановлення фактів змови вимагає детального аналізу й аналітичної експертизи, що потребує технічних і кадрових ресурсів.

Для протидії змовам необхідно вдосконалити інструменти превентивного моніторингу. Це включає автоматизовані системи виявлення зв'язків між компаніями, алгоритми аналізу поведінкових патернів та візуалізацію закупівельної активності. Важливим є і законодавче закріплення обов'язкових антикорупційних комплаєнс-програм для учасників, із чіткими правилами внутрішнього контролю.

Крім того, має бути забезпечена тісна співпраця між АМКУ, ДАСУ, правоохоронними органами, а також залучення громадських платформ на кшталт DOZORRO для аналізу ринкових аномалій. Лише комплексна відповідь – правова, технологічна та інституційна – здатна забезпечити реальне зменшення змов на публічних тендерах.

Державна аудиторська служба України виявляє порушення, пов'язані з обґрунтуванням очікуваної вартості, дискримінаційними умовами, невідповідністю тендерної документації. Також виявляються випадки дроблення предмета закупівлі з метою уникнення проведення відкритих торгів, застосування спрощених процедур без підстав та неправомірні зміни до укладених договорів.

Судова практика відображає зростання кількості позовів про скасування рішень замовників та визнання договорів недійсними. Суди все частіше розглядають справи щодо порушення принципів рівного доступу та недискримінації учасників, недотримання строків оскарження, формальних порушень у документації. Водночас, спостерігається тенденція до підвищення ролі судової експертизи в оцінці добросовісності учасників і належності рішень замовника.

DOZORRO як громадська платформа є унікальним інструментом громадського контролю – через неї можна подати відгук на закупівлю, а також на її основі формуються рейтинги замовників. Запровадження професійної сертифікації сприяє формуванню компетентної та відповідальної спільноти фахівців із закупівель, а етичні кодекси – додатково регламентують поведінку уповноважених осіб.

Додатково, впровадження ризик-орієнтованого моніторингу дозволяє превентивно виявляти потенційні порушення ще на етапі планування закупівель. Цей підхід уже застосовується ДАСУ для формування переліку закупівель, які потребують перевірки. Надалі його доцільно розвивати із використанням інструментів штучного інтелекту, зокрема для автоматичного виявлення шаблонів змов або повторюваних аномалій у поведінці учасників.

Ефективна система відповідальності у сфері публічних закупівель не може бути зведена лише до застосування штрафних санкцій чи дискваліфікацій. Вона має ґрунтуватися на поєднанні превентивних, санкційних та контрольних інструментів, які діють скоординовано й системно. З од-

ного боку, необхідно забезпечити своєчасне виявлення ризиків та запобігання порушенням, з іншого – гарантувати реальну та невідворотну відповідальність за вчинені правопорушення.

Превентивні заходи включають професійну підготовку та сертифікацію закупівельників, розробку чітких і прозорих процедур, впровадження етичних кодексів і комплаєнс-програм, а також створення механізмів внутрішнього контролю. У поєднанні з аналітичними інструментами на кшталт BI Prozorro, ризик-індикаторами, автоматизованим моніторингом та відкритими базами даних ці заходи формують першу лінію захисту системи від порушень.

Санкційна частина відповідальності передбачає диференціацію видів відповідальності – адміністративної, цивільної, господарсько-правової та кримінальної – залежно від ступеня тяжкості порушення. При цьому важливо забезпечити як правову чіткість і прогнозованість відповідальності, так і належне ресурсне забезпечення органів контролю: Антимонопольного комітету України, Державної аудиторської служби, правоохоронних органів та судів.

Ефективність такої моделі значною мірою залежить від інституційної спроможності – кадрового потенціалу, технічного забезпечення, процедурної незалежності та здатності до міжвідомчої взаємодії. Лише у випадку комплексного підходу можливо забезпечити не тільки покарання за порушення, але й системну профілактику зловживань, що є запорукою прозорості, доброчесної конкуренції та ефективного використання бюджетних коштів.

Висновки. Правова відповідальність у сфері публічних закупівель є важливим елементом забезпечення доброчесної конкуренції, ефективного використання бюджетних коштів та прозорості закупівельних процедур. Проведене дослідження засвідчило, що законодавство України передбачає комплексний підхід до притягнення до відповідальності замовників та учасників торгів, зокрема у формі господарсько-правової, адміністративної, цивільної та кримінальної відповідальності. Водночас, практична реалізація цих механізмів є нерівномірною та подекуди неефективною.

Правові механізми відповідальності в публічних закупівлях існують, проте мають низку вразливостей на рівні їх реалізації. Зокрема, наявні прогалини у практиці виявлення порушень, недостатня скоординованість між контролюючими органами та обмеженість застосування санкцій на практиці. Правозастосовча практика не завжди забезпечує належну невідворотність покарання, що знижує превентивну ефективність інституту відповідальності.

Системні проблеми включають формалізм у підходах контролюючих органів, обмеженість людських та технічних ресурсів, недостатню мотивацію суб'єктів закупівель дотримуватися норм доброчесності. Значну загрозу становлять антиконкурентні узгоджені дії, фіктивна конкуренція та змови між учасниками, що підривають сутність чесних торгів.

Ефективна відповідальність має базуватись на збалансованому поєднанні превентивних і санкційних інструментів. Подальше вдосконалення механізмів відповідальності у сфері публічних закупівель має ґрунтуватися на розвитку аналітичних інструментів ризик-контролю, впровадженні електронного моніторингу, обов'язковій сертифікації та навчанні уповноважених осіб, стандартизації процедур внутрішнього контролю, а також створенні умов для незалежної оцінки закупівель.

Подальший розвиток антикорупційної інфраструктури, гармонізація процедур із європейськими стандартами та правозастосовча практика, орієнтована на невідворотність покарання, здатні сформувати сталу, доброчесну й конкурентну систему публічних закупівель в Україні.

Посилення ролі громадського моніторингу, зокрема через ініціативи DOZORRO та медіа-розслідування, може стати додатковим чинником впливу на прозорість і доброчесність у закупівельній сфері. Крім того, гармонізація законодавства з нормами ЄС має супроводжуватися не лише імплементацією формальних положень, а й глибокою адаптацією до європейської правозастосовчої культури.

У підсумку, підвищення ефективності механізмів відповідальності сприятиме зміцненню довіри до системи публічних закупівель, зменшенню корупційних ризиків і забезпеченню раціонального використання публічних коштів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про публічні закупівлі: Закон України від 25.12.2015 р. № 922-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#Text>.

2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>.
3. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>.
5. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>.
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 11.10.2016 № 710 «Про ефективне використання державних коштів» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/710-2016-п#Text>.
7. Богомолова Н. Відповідальність у сфері господарювання. Правовий вплив на неправомірну поведінку: актуальні грані: монографія / за ред. О.В. Козаченка, Є.Л. Стрельцова, МОН України, НУ «ОЮА», Кафедра крим. права та ін. крим-прав. дисциплін Миколаїв. ін.-т права, ПРЦ НАПрНУ, ГО «Всеукр. Асоціаціякрим. права». Миколаїв: Іліон, 2016. С. 514–533.
8. Журик Ю. Окремі проблеми притягнення до адміністративної відповідальності за правопорушення у сфері економічної конкуренції. *Юридична Україна*. 4. 2014. С. 80–85.
9. Кантор Н.Ю. Адміністративно-господарські санкції як гарантії реалізації та захисту економічних інтересів держави. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія Право. 2015. С. 87–90.
10. Кравцова І. Штраф за порушення антимонопольно-конкурентного законодавства як вид адміністративно-господарської санкції. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 7. С. 89–95.
11. Огляд правозастосовчої практики Антимонопольного комітету України у сфері публічних закупівель. URL: <https://amcu.gov.ua>.
12. Звіт Державної аудиторської служби України про результати моніторингу публічних закупівель. URL: dasu.gov.ua.
13. DOZORRO Transparency Portal. URL: <https://dozorro.org>.